

HUMAN RIGHTS ACTION | AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

**Ministarstvo rada i socijalnog staranja
mr Predrag Bošković, ministar**

Podgorica, 6. decembar 2012.

Predmet: Osnivanje prihvatilišta za beskućnike na teritoriji Crne Gore i izrada strategije za slučajeve prinudnog iseljenja iz nelegalnih naselja

Poštovani gospodine Boškoviću,

u ime NVO Akcija za ljudska prava i mene lično čestitam Vam na izboru za Ministra rada i socijalnog staranja u Vladi Crne Gore.

Akcija za ljudska prava se zalaže za primjenu međunarodnih standarda ljudskih prava u Crnoj Gori i, posebno, za unaprjeđenje poštovanja prava štíćenika socijalnih ustanova u nadležnosti Vašeg ministarstva, centra "Komanski most" i "Ljubović", o čemu smo sa Ministarstvom zaključili i sporazum o saradnji.

Obraćam Vam se ovom prilikom u cilju hitne zaštite beskućnika, posebno imajući u vidu već nastupjelu zimu i nesrećni slučaj u kome je nedavno jedan beskućnik u Podgorici izgubio život pokušavajući da se ugrije.

Prema našim informacijama, u Crnoj Gori postoji prihvatilište za beskućnike samo u opštini Pljevlja, koje održava tamošnji centar za socijalni rad uz pomoć Crvenog krsta i lokalne samouprave. U Podgorici, u naselju Tološi, postojalo je sklonište koje je vodila nevladina organizacija „Put nade“, ali je ono zbog nedostatka sredstava, nažalost, obustavilo rad.

Nadamo se da je nesporno da je i u Podgorici, kao i u drugim gradovima Crne Gore, neophodno obezbijediti skloništa-prihvatilišta za beskućnike, u kojima bi im bio obezbijeđen nužni smještaj i topli obrok.

Trenutno, ni važeći Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, kao ni Predlog novog zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ne predviđaju obavezu osnivanja prihvatilišta, kao ni bilo koji drugi način obaveznog zbrinjavanja beskućnika.

U javnoj raspravi o Predlogu novog zakona, predložili smo da se zakonom precizira da jedinice lokalne samouprave budu nadležne za osnivanje prihvatilišta za beskućnike, po uzoru na slična rješenja u drugim državama Evrope i svijeta.¹

Kako ovaj naš predlog, nažalost, nije usvojen u postojećem Predlogu, apelujemo na Vas da *povučete Predlog zakona iz skupštinske procedure i izvršite neophodna preciziranja da bi se precizno obezbjedila socijalna zaštita beskućnika.*

Imajući u vidu hitnost situacije, koja ne dozvoljava čekanje na usvajanje novog zakona, apelujemo na Vas da *preduzmete mjere da se hitno osposobe odgovarajući prostori na nivou lokalnih samouprava (po ugledu na primjer iz pljevaljske opštine), koji bi poslužili kao prelazno rješenje za prihvatanje beskućnika dok se ovo pitanje sistemski ne riješi.* Isti apel ćemo uputiti i gradonačelniku Podgorice, gospodinu Miomiru Mugoši.

Takođe, podstaknuti primjerima ljudi koji nam se obraćaju za pomoć u situacijama kad postaju beskućnici zbog sprovođenja odluka o iseljavanju, apelujemo na *usvajanje i primjenu jasne strategije za slučajeve prinudnih iseljenja iz nelegalnih naselja.* Ovo posebno imajući u vidu da su, pored djece, u pitanju mahom socijalno nezbinuti građani bez mogućnosti da samostalno prevaziđu novonastalu situaciju.

Podsjećamo da je ljudsko pravo na adekvatno stanovanje, kao aspekt prava na odgovarajući životni standard, garantovano međunarodnim dokumentima koji obavezuju Crnu Goru: Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima², Konvencijom o pravima djeteta³ i odredbom člana 11 Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima od 16. decembra 1966. (PESK)⁴.

O značaju problema prinudnog iseljavanja svjedoči i to da je Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava UN u svom komentaru na ovu temu zaključio da **rezultat prinudnog iseljenja ne smiju biti beskućnici, i da svaka država članica PESK mora preduzeti mjere kako bi u tom slučaju obezbjedila odgovarajući alternativni smještaj.**⁵

Zahvaljujem Vam na pažnji i želim mnogo uspjeha,

mr Tea Gorjanc Prelević, izvršna direktorica

¹ Predlozi dostupni na: [http://www.hraction.org/wp-content/uploads/HRA-predlog-amandmana-na-Nacrt-zakona-o-socijalnoj-i-djecijoj-zastiti.pdf](http://www.hrraction.org/wp-content/uploads/HRA-predlog-amandmana-na-Nacrt-zakona-o-socijalnoj-i-djecijoj-zastiti.pdf)

² Čl. 25(1): „Svako ima pravo na standard života koji obezbjeđuje zdravlje i blagostanje, njegovo i njegove familije, uključujući hranu, odjeću, stan i ljekarsku negu i potrebne socijalne službe, kao i pravo na osiguranje u slučaju nezapošljenosti, bolesti, onesposobljenja, udovištva, starosti ili drugih slučajeva gubljenja sredstava za izdržavanje usljed okolnosti nezavisnih od njegove volje.“

³ Čl. 27(1): “Države-potpisnice priznaju pravo svakog djeteta na životni standard koji odgovara djetetovom fizičkom, mentalnom, duhovnom, moralnom i društvenom razvitku”; stav 3: “Države-potpisnice, u skladu s nacionalnim uslovima i u okviru svojih sredstava, preduzet će odgovarajuće mjere da pomognu roditeljima i drugim odgovornim za dijete u ostvarivanju ovog prava, pa će u slučaju potrebe dati materijalnu pomoć i pomagati programe, naročito one koji se tiču prehrane, odijevanja i stanovanja.”

⁴ Član 11(1): „Države članice ovog pakta priznaju pravo svakom licu na životni standard dovoljan za njega samog i njegovu porodicu, ubrajajući tu i dovoljnu hranu, odeću i smeštaj, kao i stalno poboljšanje njegovih uslova života. Države članice će preduzeti odgovarajuće mere radi obezbeđenja ostvarenja ovog prava i u tom cilju one priznaju bitni značaj slobodno izabrane međunarodne saradnje“.

⁵ Opšti komentar br. 7 Pravo na adekvatno stanovanje-prinudno iseljavanje, stav 16 (*The right to adequate housing (Art.11.1): forced evictions*, 05/20/1997).